

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

09 octombrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Vladimir Timofti,

Judecători – Anatolie Țurcan, Nadejda Toma, Elena Cobzac și Victor Boico,

judecând, în lipsa părților, recursul ordinar declarat de avocatul Barașianț Mariana în numele inculpatului, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 29 mai 2018, în cauza penală în privința lui

Straistari Vadim xxxxx, născut la xxxxx, originar și domiciliat în xxxxx.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 14.09.2017 - 10.01.2018;

Instanță de apel: 19.02.2018 - 29.05.2018;

Instanță de recurs: 17.07.2018 - 09.10.2018.

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Criuleni sediul Central din 10 ianuarie 2018, *pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, potrivit art.364¹ Cod de procedură penală*, Straistari Vadim a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza:

- art.179 alin.(2) Cod penal, la 1 an 8 luni închisoare, cu executarea în penitenciar de tip semiînchis;

- art.171 alin.(2) lit. c) Cod penal, la 3 ani 4 luni închisoare, cu executarea în penitenciar de tip semiînchis.

Potrivit art.84 Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul total al pedepselor aplicate, i-a fost stabilită pedeapsa definitivă 5 ani închisoare, cu executarea în penitenciar de tip semiînchis, iar conform art.90 Cod penal, executarea pedepsei a fost suspendată condiționat pentru perioada de probațiune de 5 ani.

Solicitarea procurorului privind încasarea cheltuielilor de judecată în sumă de 25 100 lei a respinsă ca neîntemeiată.

Prin aceeași sentința a fost condamnat și Grosu Ion însă în privința acestuia hotărârile judecătorești cu recurs ordinar nu se contestă.

2. Pentru a se pronunța, prima instanță a constatat în fapt că, Straistari Vadim la 11 iunie 2017, aproximativ la ora 02:00, împreună cu o altă persoană, ultimul fiind persoană care anterior a săvârșit un viol prevăzut de art.171 alin.(1) Cod penal, având scopul violării de domiciliu, fără acordul proprietarului, ilegal, au pătruns în casa de locuit a lui xxxxx, situată în xxxxx, unde ambii au constrâns-o pe ultima să întrețină cu ei raporturi sexuale.

Tot el, după pătrunderea în domiciliul părții vătămate xxxxx, situat în xxxxx,

împreună cu o altă persoană, intenționat, având scopul de a-și satisface pofta sexuală, au intrat în odaia unde se afla xxxxx și aplicând constrângerea fizică asupra ei pentru a înfrânge rezistența acesteia și respectiv pentru a face astfel posibil raportul sexual, profitând de imposibilitatea victimei de a se apăra din cauza vârstei înaintate, au întreținut pe rând cu xxxxx raporturi sexuale contrar voinței ei.

3. Procurorul a contestat cu apel sentința, solicitând casarea parțială a acesteia, în partea stabilirii pedepsei și în partea respingerii solicitării de încasare a cheltuielilor de judecată, cu rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Straistari Vadim să fie condamnat în baza:

- art.179 alin.(2) Cod penal, cu aplicarea art.70 alin.(3¹) Cod penal, la 1 an 4 luni închisoare, cu executarea în penitenciar de tip semiînchis;

- art.171 alin.(2) lit. c) Cod penal, cu aplicarea art.70 alin.(3¹) Cod penal, la 5 ani 4 luni închisoare, cu executarea în penitenciar de tip semiînchis.

Conform art.84 alin.(1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial al pedepselor aplicate, a-i stabili pedeapsa definitivă 6 ani închisoare, cu executarea în penitenciar de tip semiînchis.

Încasarea în mod solidar din contul inculpaților Straistari Vadim și Grosu Ion, în beneficiul statului a cheltuielilor de judecată în sumă de 25 100 lei.

În motivarea apelului a invocat că, la stabilirea pedepsei instanța nu a ținut cont de prevederile art.art.61, 75 Cod penal, precum și de faptul că, pentru comiterea violului inculpatul a săvârșit o altă infracțiune, și anume infracțiunea prevăzută de art.179 alin.(2) Cod penal.

Totodată, reieșind din scopul pedepsei penale, faptul că în privința inculpatului a fost aplicată o pedeapsă blândă, cu suspendarea condiționată a executării, aceasta poate doar să încurajeze comiterea pe viitor a altor infracțiuni similare, inclusiv și de către terțe persoane.

Mai mult, instanța a apreciat ca circumstanțe atenuante: recunoașterea vinovăției și căința în cele săvârșite, însă recunoașterea vinovăției care atrage incidența procedurii simplificate prevăzute de art.364¹ Cod de procedură penală, nu poate fi valorificată ca o circumstanță atenuantă prevăzută de art.76 alin.(1) lit. f) Cod penal, deoarece ar însemna că aceleiași situații de drept i se acordă o dublă valență juridică.

La fel, instanța de judecată urma să țină cont de faptul că inculpatul anterior nu a fost judecat, dar și de faptul că la data comiterii infracțiunii acesta nu a împlinit vârsta de 21 de ani, iar în ordinea prevăzută de art.70 alin.(3¹) Cod penal, acestuia putea să-i fie aplicată o reducere a pedepsei cu închisoarea din limita maximă a articolelor ce i se incriminează, fapt care a fost lăsat fără examinare de către instanța de judecată și nu s-a expus asupra faptului dat.

Subsidiar, recurentul a invocat că, prima instanță nemotivat a respins demersul privind încasarea din contul inculpaților, în mod solidar, a cheltuielilor de judecată ce au fost suportate pentru efectuarea expertizelor în cadrul urmăririi penale.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 29 mai 2018, a fost admis apelul, casată parțial sentința, în partea stabilirii pedepsei și pronunțată o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care lui Straistari Vadim, recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de:

- art.179 alin.(2) Cod penal, cu aplicarea prevederilor art.70 alin.(3¹) Cod penal și art.364¹ Cod de procedură penală, i-a fost stabilită pedeapsa 1 an 4 luni închisoare, cu executarea în penitenciar de tip semiînchis;

- art.171 alin.(2) lit. c) Cod penal, cu aplicarea prevederilor art.70 alin.(3¹) Cod penal și art.364¹ Cod de procedură penală, i-a fost stabilită pedeapsa 5 ani 4 luni închisoare, cu executarea în penitenciar de tip semiînchis.

Conform art.84 alin.(1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial al pedepselor aplicate, i-a fost stabilită pedeapsa definitivă 6 ani închisoare cu executarea în penitenciar de tip semiînchis.

A fost dispusă încasarea în mod solidar de la Straistari Vadim și Grosu Ion, în beneficiul statului a cheltuielilor judiciare în sumă de 25 100 lei.

4.1. În motivarea soluției sale, instanța de apel a indicat că, prima instanță corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept și just a tras concluzia că inculpatul a săvârșit anume infracțiunile imputate, însă la stabilirea pedepsei, nu a ținut cont de scopul stabilit de legiuitor la art.art.61, 75 Cod penal, deoarece inculpatului Straistari Vadim i-a fost aplicată o pedeapsă prea blândă, care poate doar să încurajeze comiterea pe viitor a altor infracțiuni și nu va duce la realizarea scopul legii penale.

Astfel, instanța de apel cu trimitere la prevederile art.art.6, 7, 15, 16, 61, 75-78 Cod penal, a reținut gravitatea infracțiunilor săvârșite, care se atribuie la categoria infracțiunilor mai puțin grave și grave, de motivul acestora, de persoana vinovatului care și-a recunoscut vina integral și s-a căit sincer de cele comise, de circumstanțele cauzei care atenuază și agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării inculpatului, precum și condițiile de viață ale acestuia, de faptul că partea vătămată xxxxx nu are careva pretenții materiale și morale față de inculpat, că în cadrul examinării cauzei penale nu a fost înaintată acțiune civilă, drept circumstanță agravantă a fost reținută săvârșirea infracțiunii profitând de starea de neputință cunoscută și evidentă a victimei, care se datorează vârstei înaintate, iar ca circumstanță atenuantă - recunoașterea vinei.

De asemenea, instanța de apel a apreciat că, recunoașterea vinovăției de către inculpat și faptul că acesta se căiește de cele săvârșite, nu pot fi reținute drept circumstanțe atenuante, ce urmează a fi puse la baza criteriilor de aplicare a pedepsei, or, recunoașterea vinovăției atrage incidența procedurii simplificate prevăzute de art.364¹ Cod de procedură penală, deci nu poate fi valorificată ca o circumstanță atenuantă prevăzută de art.76 alin.(1) lit. f) Cod penal, deoarece ar însemna că aceleași situații de drept i se acordă o dublă valență juridică.

Totodată, instanța de apel a reținut că inculpatul la data comiterii infracțiunilor, nu împlinise vârsta de 21 de ani și cu trimitere la prevederile art.70 alin.(3¹) Cod penal, a ajuns la concluzia de a-i stabilit lui Straistari Vadim pentru infracțiunea prevăzută de art.179 alin.(2) Cod penal, pedeapsă sub formă de închisoare pe termen de 1 an și 4 luni, iar pentru infracțiunea prevăzută de art.171 alin.(2) lit. c) Cod penal, pedeapsă sub formă de închisoare pe termen de 5 ani și 4 luni.

Conform art.84 alin.(1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial, i-a stabilit inculpatului pedeapsa definitivă 6 ani închisoare, cu executarea în penitenciar de tip semiînchis.

4.2. Referitor la solicitarea procurorului privind încasarea cheltuielilor de judecată, instanța de apel cu trimitere la prevederile art.art.227, 229 Cod de procedură

penală, a ajuns la concluzia că, acestea urmează a fi încasate în mod solidar din contul inculpaților Straistari Vadim și Grosu Ion, atât timp cât originea expertizelor dispuse pe cauză este constituită din activitatea infracțională a inculpaților, care după primirea rechizitoriului nu au contestat cheltuielile judiciare, mai mult, inculpații au solicitat examinarea cauzei penale în procedură simplificată conform prevederilor art.364¹ Cod de procedură penală, astfel recunoscând săvârșirea faptelor indicate în rechizitoriu și solicitând ca judecata să se facă pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală.

5. Avocatul Barașianț Mariana în numele inculpatului, fără a invoca careva din temeiurile prevăzute la alin.(1) art.427 Cod de procedură penală, a contestat cu recurs decizia, solicitând casarea acesteia cu menținerea sentinței.

În motivarea cerințelor sale a invocat că, decizia instanței de apel este neîntemeiată, or, inculpatului i-a fost stabilită o pedeapsă prea aspră, fără a fi luate în considerație circumstanțele cauzei, și anume personalitatea și starea de sănătate a inculpatului, care nu are antecedente penale, se căiește sincer de cele întâmplate și s-a împăcat cu partea vătămată, iar ultima a solicitat instanței ca să-i fie aplicată o pedeapsa mai blândă, fără privire de libertate.

La fel, instanța de apel nu a luat în considerație nici starea de sănătate a inculpatului și situația familiară dificilă, că acesta suferă de sindrom astenoneurotic, fratele său suferă de epilepsie și encefalopatie, mama lui suferă de hipertensiune, iar bunica de hipertensiune și cardiopatie.

Nu a fost reținută ca circumstanță atenuantă săvârșirea de către Straistari Vadim pentru prima dată a infracțiunii mai puțin grave.

Subsidiar apărătorul a invocat că, unul din scopurile pedepsei penale este corectarea și reeducarea persoanei vinovate, Straistari Vadim a conștientizat fapta sa și s-a căit sincer, ceea ce deja înseamnă că acest scop a fost atins.

Un alt scop al pedepsei penale este restabilirea echității sociale - la caz această echitate poate fi restabilită prin pedeapsa aplicată de prima instanța cu suspendarea executării pedepsei pe un termen destul de mare, de 5 ani.

6. Asupra recursului declarat, a prezentat referință procurorul, care s-a expus pentru inadmisibilitatea acestuia ca fiind vădit neîntemeiat, deoarece la capitolul individualizării pedepsei, instanța de apel a acordat deplină eficiență prevederilor art.art.6, 7, 61, 75-78, 84 Cod penal și art.364¹ alin.(8) Cod de procedură penală.

7. Judecând recursul declarat în baza materialelor dosarului și în raport cu motivele invocate, Colegiul penal lărgit consideră că acesta urmează a fi admis, din următoarele considerente.

Analizând motivele invocate în recursul nominalizat, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia admiterii acestuia, însă din alte motive decât cele invocate în recurs, cu casarea parțială a deciziei instanței de apel în partea încasării din contul inculpatului în beneficiul statului a cheltuielilor judiciare și menținerea în această parte a sentinței primei instanțe.

În conformitate cu prevederile art.435 alin.(1) pct.(2) lit. a) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța admite recursul, casează, parțial sau total, hotărârea atacată și menține hotărârea primei instanțe, când apelul a fost greșit admis.

Conform art.424 Cod de procedură penală, instanța de recurs judecă recursul numai cu privire la persoana la care se referă declarația de recurs și numai în raport

cu calitatea pe care aceasta o are în proces.

Instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor prevăzute în art.427 Cod de procedură penală, fiind în drept să judece și în baza temeiurilor neinvocate, fără a agrava situația condamnaților.

Astfel, Colegiul penal lărgit constată, că soluția instanței de apel în partea dispunerii încasării în mod solidar a cheltuielilor de judecată în sumă de 25 100 lei din contul inculpatului Straistari Vadim și Grosu Ion, în beneficiul statului este eronată, apelul procurorului fiind greșit admis în această parte, iar hotărârea primei instanțe fiind una legală și întemeiată.

Astfel, se atestă că instanța de apel admițând cerința acuzatorului de stat cu privire la încasarea cheltuielilor de judecată din contul inculpatului a interpretat greșit prevederile legale aferente speței, fapt ce denotă că hotărârea atacată în această parte, nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, eroare de drept care se încadrează în temeiul de casare prevăzut la art.427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală.

Art.227 alin.(2) Cod de procedură penală stipulează, că cheltuielile judiciare cuprind sumele: 1) plătite sau care urmează a fi plătite martorilor, părții vătămate, reprezentanților lor, experților, specialiștilor, interpreților, traducătorilor și asistenților procedurali; 2) cheltuite pentru păstrarea, transportarea și cercetarea corpurilor delictive; 3) care urmează a fi plătite pentru acordarea asistenței juridice garantate de stat; 4) cheltuite pentru restituirea contravalorii obiectelor deteriorate sau nimicite în procesul de efectuare a expertizei sau de reconstituire a faptei; 5) cheltuite în legătură cu efectuarea acțiunilor procesuale în cauza penală. Totodată, alin. (3) al aceleiași norme prevede, că cheltuielile judiciare se plătesc din sumele alocate de stat dacă legea nu prevede altă modalitate.

Potrivit art.228 Cod de procedură penală (1) În modul prevăzut de legea procesuală penală, din sumele alocate de stat vor fi compensate următoarele cheltuieli judiciare suportate de către martori, partea vătămată, partea civilă, asistenții procedurali, interpreți, traducători, experți, specialiști, reprezentanții legali ai părții vătămate, ai părții civile:

- 1) cheltuielile făcute în legătură cu prezentarea la citare în organul de urmărire penală și în instanță;
- 2) cheltuielile de cazare;
- 3) salariul mediu pentru toată perioada de participare în procesul penal;
- 4) cheltuielile de reparare, restabilire a obiectelor care au fost deteriorate în urma utilizării lor în cadrul acțiunilor procesuale la cererea organului de urmărire penală sau a instanței.

(2) Organele, întreprinderile, instituțiile și organizațiile de stat sunt obligate să păstreze salariul mediu pentru toată perioada de timp în care partea vătămată, reprezentantul ei legal, asistentul procedural, interpretul, traducătorul, specialistul, expertul, martorul au participat în procesul penal la citarea organului de urmărire penală sau a instanței.

(3) Expertului și specialistului li se recuperează, de asemenea, costul materialelor care le aparțin și care au fost utilizate pentru executarea însărcinării respective.

(4) Expertul, specialistul, interpretul, traducătorul au dreptul la recompensă pentru executarea obligațiilor, afară de cazurile când le-au executat în cadrul unei

însărcinări de serviciu.

(5) Cheltuielile suportate de persoanele menționate la alin.(1) vor fi recuperate la cererea acestora în baza unei hotărâri a organului de urmărire penală sau a instanței în mărimea stabilită de legislația în vigoare.

În speță, acuzatorul de stat a solicitat încasarea din contul inculpatului Straistari Vadim și a lui Grosu Ion a sumei de 25 100 lei, în beneficiul statului, cu titlu de cheltuieli suportate pentru efectuarea expertizelor medico-legale și biologice.

Potrivit prevederilor art.75 alin.(3) al Legii cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar nr.68 din 14 aprilie 2016, în vigoare din 10 decembrie 2016, în cauzele penale, cheltuielile pentru efectuarea expertizei sunt suportate de către ordonatorul expertizei judiciare din bugetul alocat, cu excepția cazurilor prevăzute la art.142 alin.(2) Cod de procedură penală al Republicii Moldova.

La caz, se atestă că rapoartele de expertiză judiciară nr.165D din 13 iunie 2017 (f.d.42-43 vol. I) și nr.223 (f.d.49-55 vol. I), au fost dispuse prin ordonanțele organului de urmărire penală din 11 iunie 2017 (f.d.39 vol. I) și 14 iunie 2017 (f.d.48 vol. I), în vederea stabilirii leziunilor corporale și urmelor de viol a părții vătămate xxxxx, respectiv prima instanță întemeiat a reținut, că aceste cheltuielile sunt suportate de către organul de urmărire penală, care și are atribuția de a administra probele în vederea probării/combaterii acuzației aduse, însă aceste cheltuieli nu sunt de natura de a pune pe seama statului costuri suplimentare, sau exagerate.

Prin urmare, instanța de apel greșit a concluzionat asupra dispunerii încasării cheltuielilor de judecată.

Pe această linie de considerente, Colegiul penal conchide asupra admiterii recursului declarat de către avocatul Barașianț Marian în numele inculpatului, din alte motive decât cele invocate, cu casarea parțială a deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 07 martie 2018, prin extindere, conform art.426 Cod de procedură penală, și în privința lui Grosu Ion, în partea încasării din contul inculpatului Straistari Vadim și a lui Grosu Ion, în beneficiul statului a cheltuielilor judiciare cu menținerea în această parte a sentinței Judecătoriei Criuleni, sediul Central din 10 ianuarie 2018, prin care solicitarea procurorului cu privire la încasarea cheltuielilor judiciare din contul inculpatului Straistari Vadim și a lui Grosu Ion, în beneficiul statului, a fost respinsă ca neîntemeiată.

Subsidiar, Colegiul penal lărgit respinge ca nefondate argumentele apărării referitor la greșita individualizare a pedepsei, deoarece la acest capitol instanța de apel a acordat deplină eficiență prevederilor art.art.6, 7, 16, 61, 70, 75-78 Cod penal și art.364¹ alin.(8) Cod de procedură penală, pedeapsa stabilită inculpatului fiind echitabilă și care va duce la realizarea scopurilor de corectare și reeducare a inculpatului.

La fel, Colegiul penal lărgit apreciază ca neîntemeiate alegațiile apărătorului despre necesitatea menținerii aplicării prevederilor art.90 Cod penal, or, aplicarea suspendării condiționate a pedepsei nu este un drept al inculpatului, ci o prerogativă instanței de judecată care este liberă să aprecieze dacă este sau nu cazul să o acorde.

Prin urmare, Colegiul penal lărgit v-a admite recursul ordinar declarat în afara motivelor invocate și v-a dispune casarea parțială a deciziei recurate, doar în partea ce ține de încasarea cheltuielilor judiciare.

8. În conformitate cu art.435 alin.(1) pct.2) lit. a) Cod de procedură penală,

Colegiul penal lărgit,

DECIDE :

Admite recursul ordinar declarat de avocatul Barașianț Mariana în numele inculpatului, în cauza penală în privința lui *Straistari Vadim xxxxx*, casează parțial decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 29 mai 2018, în partea încasării cheltuielilor judiciare cu menținerea în această parte a sentinței Judecătoriei Criuleni, sediul Central din 10 ianuarie 2018, prin care solicitarea procurorului privind încasarea cheltuielilor de judecată în sumă de 25 100 lei a fost respinsă ca neîntemeiată.

În rest, celelalte dispoziții ale deciziei instanței de apel se mențin.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 08 noiembrie 2018.

Președinte

Judecători

Vladimir Timofti

Anatolie Țurcan

Nadejda Toma

Elena Cobzac

Victor Boico